

De Eraut

van de

Bereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 26 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124.)

Zondag 20 October 1907. N°. 1555.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE; Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.
Insendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.20 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned-Indië per jaar f 8 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaars, Postdirecteuren enz.
Advertenties: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elk regel meer f —.20. Aanvragen en vermelding van hieldagen f —.12 per regel.

Pro Kiege.

TWEDE REEKS.

V.

En heeft alle dingen zijnen voeten onderworpen, en heeft hem der gemeente gegeven tot een Hoofd boven alle dingen, welke zijn lichaam is, en de vervulling degenen, die alles in allen vervult.

Ephese 1 : 22 en 23.

Jezus is uit Israël, maar geen Joden-Koning. Het heil was uit de Joden opgekomen, maar tegelijk bestemd om de wereld te worden ingedragen en alle naties en volkeren te zegenen. Het opschrift boven het Kruis was daarom vals. Het gaf noch weer wat Jezus omtrent zijn eigen Koningschap betuigd had, noch wat dit Koningschap profetisch en historisch moest zijn. „Ik heb nog andere schapen die niet van deze kudde zijn, deze moet ik ook toebrengen en het zal worden één kudde en één herder.“ Ziedaar den sleutel ter verklaring van het mysterie in deze verhouding. In zijn optreden sluit Jezus zich eng aan Israël aan, en gelast zijn discipelen evenzoo te doen. Hij is gezonden tot de verloren schapen van 't huis Israels, en het is hem niet geoorloofd het brood der kinderkens aan de hondkens te geven. Dit Israelietisch begin sloot zich aan bij Israël's uitverkiezing en roeping. Israël was het verkoren volk van God, maar verkoren om zich op de komst van het heil in Christus voor te bereiden, dat heil, zoo het kwam, in zich zelf op te nemen, maar om het dan te bezitten niet voor zichzelf, maar tot Gods eer, en om het tot alle volken en naties te doen uitvloeien.

Het bestel Gods was klaar en doorzichtig. Eerst in de zondige menscheit een speciaal volk vormen en doen optreden, dat in staat was in de wildernis een rechte baan voor onzen God te maken, en den weg des Heeren te bereiden in de woestijn van het volkerenleven. Daarom had bij de komst van den Christus heel Israël hem moeten huldigen, en tevens moeten erkennen, dat met de komst van den Messias, Israels speciale roeping volbracht was en een einde had genomen, en dat het eertijds afgescheiden Israël alnu in den kring der volkeren had terug te keeren, om ook al behield het daarin een geestelijk privilege. Israels speciale roeping volbracht was en een einde had genomen, en dat het eertijds afgescheiden Israël alnu in den kring der volkeren had terug te keeren, om ook al behield het daarin een geestelijk privilege. Israels speciale roeping volbracht was en een einde had genomen, en dat het eertijds afgescheiden Israël alnu in den kring der volkeren had terug te keeren, om ook al behield het daarin een geestelijk privilege.

den, en steeds moet worden gewaakt, dat het joodsch particularisme niet in gewijzigden vorm weer binnensluip, zooals dit feitelijk keer op keer in allerlei spiritualistische secten geschied is. Men vormde dan kringen van vromen en geloovigen, die zich ten eenenmale van het leven der menscheit afscheidden, die voor het algemeen menschelijk leven geen hart hadden, die ook Jezus Koningschap van dat algemeen menschelijk leven losmaakten, en die zoo toch weer den ouden Joodschen zuurdeesem deden terugkeeren. Jezus nu de Koning van één enkelen kring of groep, gelijk de Joden hem vernederden wilden om Koning van één enkele natie, in stede van Koning over het wereldrijk te zijn. Altoos weer de zonde van het particularisme, terwijl toch de Heere onze God, die Schepper aller naties is, voor zijn Koninkrijk op niets minder dan op heel de wereld en op alle vertakkingen der volkeren beslag kon leggen. Door dat valsche particularisme plaatst men zich zelve dan buiten den levensstroom. Die levensstroom der wereld graaft zich aldoo een bedding waar de Christenen dan buiten bleven. Zoo kromp men in en beschimelde. Geen frissche wind blies meer door het woud om de lucht te zuiveren. Alle kracht der Christelijke actie werd gebroken. Van de Koninklijke macht van Christus over de wereld ontwaarde men niets meer. En zij die in het leven der wereld den toon aangaven, dreven dan den spot met deze schuilende en wegruipende aemachtige vromen, en hadden, in stee van voor Jezus' Koningschap de knie te buigen, voor zijn gepretendeerde kroon niets dan den glimlach van den spot.

Dit kon niet anders, en het moest zoo, omdat dit doen herleven van het aloude joodsch particularisme in den kring van het Christelijk leven, lijnrecht tegen de Openbaring van Oud- en Nieuw-Verbond ingaat. De belofte van het nieuwe leven komt niet eerst op bij Abraham, als patriarch van de Joodsche natie, maar reeds bij Adam en Eva in het Paradijs. Het is het *ewigheidsaanbod*, geheel algemeen genomen, en niet het raad uit een bepaald volk, dat de slang den kop zal vertreden. Abraham krijgt straks de belofte des heils niet als een afzonderlijk privilege voor het zaad uit hem geteeld, maar voor alle geslachten der aarde. In de psalmodie is de Naam des Heeren heerlijk over de gansche aarde. „Gij gansche aarde, zoo jubelt het in den roosten psalm, *gij gansche aarde*, juicht den Heere. Dient den Heere met blijdschap, komt voor zijn aanschijn met vroolijk gezang.“ En in psalm 98 heet het: „Juicht den Heere, *gij gansche aarde*, roept uit van vreugde, en zingt vroolijk, en psalmzingt.“ Het is aldoo een roepen Gods, dat uit Israël opklinkt, maar uit Israël zich verbreidt over alle volkeren. In de gezichten van Daniel is de Redder die opkomt, niet een Jood, maar een *menschen Zoon*. Evenzoo zegt de profeet: *Lo-ammi*, d. i. hetgeen het volk des Heeren niet was, zal 't volk des Heeren worden. Het zal alles uitloopen op een nieuwe aarde onder een nieuwen hemel. Simeon in den tempel profeteert, dat Maria's kindeke een zaligheid voor Israël, maar tevens een licht ter verlichting der heidenen zal zijn. En als de Christus verschijnt, kondigt Johannes de Dooper het vooruit aan, dat het heil niet komt tot Abraham's vleeschelijk nakroost, want dat God zelfs uit de steenen der woestijn Abraham kinderen verwekken kon. In woorden voor geen tweerlei duiding vatbaar, spreekt de apostel Johannes het dan ook uit, dat God alzoo lief niet de Joodsche natie, maar *de wereld* heeft gehad, dat hij aan *die wereld* zijn eengeboren Zoon heeft geschonken. Paulus betoogt in den breede, dat het ware Israël niet uit de Joodsche natie alleen, maar uit *heel de wereld* opkomt. En de uitkomst bevestigt het, dat als het licht van den Christus uitstraalt, Palestina in de donkerheid wordt weggeschoven, en daarentegen over de Heidenwereld zijn glans opgaat. Immers Jezus zelf had 't betuigd, dat hem alle macht was gegeven, niet speciaal over Israël, maar over den hemel en over de aarde, en reeds Johannes de Dooper wees op hem als 't Lam Gods, dat niet Israël's zonde, maar de *zonde der wereld* wegdraagt. Een wijd begrip, straks door den apostel Johannes overgenomen, toen hij betuigde, dat de Christus een Verzoening is, niet alleen voor onze, d. i. der Joden zonde, maar voor de *zonde der gehele wereld*.

Het is daarom het Koningschap van Jezus verlagen, verkleinen, en te niet doen, zoo men het angstvallig tot welken kring ook beperkt, zoo men het opsluit binnen enge grenzen, en zoo men niet volmondig erkent, dat zijns een Koningschap over *heel de wereld* is. Zeer zeker heeft dat Koningschap zijn kern in den kring der wedergeborenen, in hen die uit de wereld in het hoogere leven zijn

overgegaan. Maar deze kring der wedergeborenen mag nimmer genomen als buiten de wereld staande, of als uit de wereld uitgelicht. Integendeel, die eigen kring, die het centrum van Jezus Koninklijke heerschappij vormt, is een *menschelijke kring*, niet de kring van een speciaal volk. Zij, die in dien kring worden opgenomen, blijven niet slechts *mensen* in den vollen zin des woords, maar vertoonen zelfs dat *menszijn* in een hoogere kwaliteit. Niet als geestelijke schimmen die hier niet thuis hooren, maar als *mensen* in edeler zin, moeten ze op aarde verkeeren, en de toekomst der wereld, de toekomst van de menscheit, de toekomst van het menschelijk geslacht, hangt niet aan wat buiten dien kring verkeert, maar ligt juist in dien heiligen kring besloten. Die leden en weefels blijft daarom die kring verbonden aan het algemeen menschelijk leven. Op alle verhoudingen van dat algemeen menschelijk leven moet hij inwerken. In lange, bange worsteling moeten de leden van het Lichaam van Christus die wereld geestelijk voor hem veroveren. Al de schatten, al de talenten die God in ons menschelijk geslacht schiep, en eruit deed opbloeien, moeten den Naam van Christus geheiligd worden. De *mensch* was het hoogste product in Gods schepping. Eerst in den *mensch* dien Hij naar zijn beeld schiep, vond de schepping dezer wereld haar volindig. Uit die wereld en uit dien *mensch* moest de hoogste eere Gods opkomen, waarin het Scheppingswerk zou voltooid en gekroond worden. En daarom kon het Koningschap van Gods eengeboren Zoon niet anders dan in rijken, vollen zin een Koningschap over *heel het Rijk der menscheit* zijn, en moet 't heel deze aarde, heel deze wereld, heel dit hooger creatuurlijk leven insluiten en omvatten. Abraham was voor *Joden en heidenen*, Mozes was de man Gods in *Israël*, Jezus is de „*Eccce Homo*“, de Zoon Gods en Zoon des *mensen*, de Koning over alle *menschelijke* leven, dat zich nu reeds op deze aarde en in deze wereld ontsluit, en eerst in het eind der dagen ten volle zich ontsluit zal.

Intusschen beduidt dit niet, dat wat hier van de *menschheid* geldt, daarom gelden zou voor alle *menschelijke* personen, hoofd voor hoofd. De wereld, de menscheit, zijn de drie maten meels, waarin het zuurdeeg gelegd wordt, maar niet naastoos werkt het zuurdeeg op elke korrel van het meel. Zoo nu is ook het Evangelie begonnen met slechts op een klein deel van de menscheit in te werken. Toch wijst dit de bestemming van het Koningschap van Christus niet. Als een drenkeling op het droge wordt gehaald met reeds verstijfde ledematen en gesloten oogen, en bijna zonder ademhaling, maar men voelt dat er in zijn hart nog trilling is, en men poogt nu in de longen de ademhaling en in de hersen en de levensgeesten weer op te wekken, dan begint dit wel in een *klein deel* van het lichaam, maar het kleine hart wordt daardoor niet van het lichaam afgezonderd, maar juist tot hooger werkzaamheid geprikkeld, om het lichaam te behouden. En zoo ook was het hier. Jezus vond het lichaam der menscheit als ware het half verstorven. In hooger zin gaf 't bijna geen teken van leven meer. En als Hij nu in een klein deel van dat lichaam der menscheit de levensgeesten weer opwekt, en den dood terugdringt, dan geschiedt dit niet, om dat ten leven verwekte deel van het lichaam der menscheit af te zonderen, maar, juist omgekeerd, om door dat herboven deel *heel* het lichaam te zegenen. Juist daarom echter moest het Koningschap van Jezus *organisch* zijn van aard, d. w. z. moest Jezus als onze Koning met ons in organisch verband treden, en in organische verhouding tot ons zijn macht uitoefenen. God regeert en het huislijk gezin en het groote gezin der menscheit, maar God regeert het huisgezin door den vader als hoofd van dat gezin, en zoo ook regeert God de menscheit door den Christus als het Hoofd, het natuurlijke en organisch Hoofd van het groote gezin van het menschelijk leven. Beide malen is het regiment Gods instrumenteel. Beide malen gaat het regiment en over het kleine en over het groote gezin door een Hoofd. Maar ook beide malen moet dat Hoofd met dit groote zoowel als met dit kleine gezin in organisch verband staan. De vader met het kleine gezin, doordien hij zijn kroost teelde, Christus met het groote gezin, doordien hij als het Eeuwige Woord het alles schiep en het als Verlosser in zich wil inlijven.

Het is hierom, dat ook de Christus als onze Koning onder den naam van *Hoofd*, met nadruk op den voorgond treedt. Nu is in ons spraakgebruik deze naam van *Hoofd* veelzins van zijn organische betekenis ontledigd. Reeds werd gewezen op den naam van Schoolhoofd, die elken organischen zin

mist, want de meester op school is, als zoodanig, geen vader van zijn scholieren, en staat met hen in geen enkel verband van bloedverwantschap of van maagschap. De scholieren vormen geen lichaam met organische geleidingen, en daarom kan de meester geen hoofd zijn, terwijl een hoofd zonder lichaam zich niet denken laat dan door onthoofding. „Meester“ was een natuurlijke naam, een eernaam, „hoofd“ is een zinloze naam, genomen uit het spraakgebruik dat opkwam in onze onnatuurlijke verhoudingen. God wordt in 1 Kron. 29 : 11 zelf genoemd Hoofd over alles. „Uwer, o Heere, is het Koninkrijk, en Gij hebt U verhoogd tot een Hoofd over alles.“ En dit kon omdat alle ding aan God zijn oorsprong dankt. Maar het onnatuurlijke gebruik van dat woord *hoofd* komt b. v. uit, als het in Num. 14 : 4 heet, dat het opstandige volk in de woestijn riep: „Laat ons een *hoofd* over ons opwerpen en wederkeeren naar Egypte.“ Dit wangebruik dankt zijn oorsprong aan het droeve feit, dat al meer allerwege de organische banden verlaten, de organische verhoudingen gewogen, en dat men nu, om toch het gemeenschapsverband en de eenheid te herstellen, hiervoor een mechanische verhouding in de plaats nam. Men had zijn natuurlijk hoofd verloren, en maakte nu zelf hoofden, en zoo kreeg men een *gemaakt* hoofd.

In dien zin echter mag wat van Christus als ons *Hoofd* gezegd wordt, nimmer worden verstaan. Alle mogelijkheid hiervan wordt zelfs afgesneden, doordien Christus zeer onstandig genoemd wordt het „*Hoofd* van het Lichaam.“ God, zoo schrijft de apostel aan de Kerk van Efeze, heeft Christus als Koning „tot zijn rechterhand gezet, verre boven alle overheid, macht en kracht en heerschappij, en alle naam die genoemd wordt in deze wereld en in de toekomstende, en heeft alle ding zijn voeten onderworpen.“ Dit is beschrijving van Jezus Koningschap. En van dien Koning nu heet het verder: „En heeft Hem der gemeente gegeven tot een *Hoofd* boven alle dingen, namelijk aan zijn gemeente welke zijn lichaam is, en de vervulling degenen die alles in allen vervult.“ Nader nog wordt dit ontwikkeld in het verder verloop van dezen brief, als de apostel schrijft, dat de leden der gemeente moeten „*opwassen* in Hem die het Hoofd is“, en als van dat *Hoofd* nu wordt betuigd, dat „uit Hem het geheele Lichaam, bekwamelijk samengevoegd en samen vastgemaakt zijnde, door alle voegselen der toebereiding, naar de werking van een legelijk in zijn mate, den *wasdom* des lichaams bekwam.“ Christus is „het Hoofd der gemeente, gelijk de man het hoofd is der vrouw“, met wie hij één vleesch wordt. Nogmaals wordt het in Col. 1 : 18 herhaald, dat Jezus is het Hoofd des Lichaams, en in Col. 2 : 19 gaat de waarschuwing uit, om het organisch verband met het Hoofd niet te verliezen, want noodwendig versterft ons leven, als we het „Hoofd niet behouden, uit hetwelk het geheele Lichaam, door de samen-voegselen en samenverbindingen voorzien en samengevoegd is, om alzoo op te waszen in Goddelijken wasdom.“

Sterker kon het organisch karakter van den band die ons aan onzen Koning en onzen Koning aan ons verbindt, niet worden uitgedrukt, en toch is dit alles slechts de breedere uitwerking van wat Jezus zelf aangaf, toen hij sprak van den Wijnstok en de ranken. Hier is niet het beeld van het menschelijk lichaam, maar van de plant genomen; maar dit blijft in beiden één, dat ook de takken en ranken organisch uit den stam uitschieten, en uit den wortel opkomen. En weer op andere wijs drukt Jezus ditzelfde organisch verband uit, als Jezus de zijnen in Joh. 2 : 17 „*zijn broeders*“ noemt. Dit ziet dan terug op zijn eigen Zoonenschap, en op de geboorte der zijnen uit dienzelfden Vader, wiens eengeboren Zoon Hij is. Zoo noemt dan ook Paulus Jezus „den eerstegeborene onder vele broeders“, en de eernaam van *broeders*, die voort op alle geloovigen wordt toegepast, wijst op denzelfden organischen samenhang. Een samenhang dien vooral de apostel Paulus daardoor op onze verhouding tot den Christus heeft toegepast, dat hij spreekt van het „*één* plante met Christus geworden zijn“, zoodat wat Hem wedervoer, ons wedervoer, en op ons wordt toegepast, wat van Hem gold, beide in de gelijkmaking zijns doods en in de gelijkmaking zijner verheerlijking. Zelfs zoover gaat de apostel van te betuigen, dat ons leven in Christus bij God verborgen is, en dat hij eenmaal zelfs het Lichaam (dat mystieke Lichaam nu met het Hoofd gedacht) zelf Christus noemt.

Er kan alzoo niet de minste twijfel overblijven, of de Schrift onderwijst ons, dat het organisch verband hier alles beheerscht, en dat bij Jezus' Koningschap geen oogenblik aan een *mechanisch* Koningschap mag gedacht,

gelijk dit bij de Koningen der aarde nu eenmaal bestaat, en niet anders bestaan kan. Zelfs is de organische band tusschen ons en onzen Koning niet beperkt tot de *geestelijke* verhouding, maar sluit onze *menschelijke* natuur met inbegrip van ons lichaam in. Het Woord is *vleesch* geworden. Wie loochent dat Christus in het vleesch gekomen is, is de Antichrist, zegt Johannes. Hij heeft „het vleesch en bloed der kinderkens aangenomen.“ Zijn opstanding raakt niet alleen zijn geest, maar ook zijn lichaam. En nu aan Gods rechterhand troont de Christus niet gelijk de engelen groot zijn, enkel in geestelijken zin, maar als de Zoon des *mensen* in onze natuur, en in „dat verheerlijkt lichaam, waaraan Hij ook ons lichaam eens gelijkvormig zal maken, door de kracht waarmee hij alle dingen aan zich zelve onderwerpt. De organische gemeenschap en samenverbinding gaat alsoo op alle manier door. Er is niet maar een over ons gezet zijn van dezen Koning, niet maar een aangesteld zijn van dezen Koning, maar hij is onze Koning, omdat Hij ons natuurlijk, vanzelf geworden Hoofd, hoofd van het Lichaam der herboren menscheit is. Zelfs strekt deze organische eenheid tusschen ons en onzen Koning zoo verre, dat eens *zijn* heerlijkheid zich door de ontplooiing van het leven zelf aan ons zal mededeelen, en wij Koningen zullen zijn met Hem. Vooral in de Openbaringen treedt dit op den voorgrond, als de verlostten hun nieuw lied zingen, en daarin betuigen: „Gij hebt ons Gode gemaakt tot Koningen en priesters, en wij zullen als Koningen heerschen op de aarde.“ Reeds in den aanhef van de Openbaringen heet het: „Hem die ons lief gehad heeft, en ons van onze zonden gewassen heeft in zijn bloed, en die ons gemaakt heeft tot Koningen en tot priesters Gode en zijn Vader.“ En ook Petrus betuigt: „Gij zijt een uitverkoren geslacht, een Koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk, opdat gij zoudt verkondigen de deugden. Desgenen die u geroepen heeft uit de duisternis tot het licht.“ Daarom noemen we dan ook dit Lichaam het „mystieke Lichaam“ van Christus, omdat veel inniger nog dan in het gewone lichaam, hier het leven van het Hoofd en het leven der leden in innige eenheid is samengevat. Wat in het Hoofd glanst, deelt zich van zelf ook aan heel het Lichaam mede. Van een gekunstelde samenvoeging of onderwerping is hier schijn noch schaduw. Al de glorie van Jezus' Koningschap komt hier uit het leven zelf op, en hij is het, die door den Geest dat nieuwe leven instort en onderhoud. Wat hij voelt, doet hij aan heel zijn mystiek Lichaam gevoelen. Zonder Hoofd zou 't lichaam geen lichaam maar een lijk zijn, en ook als *Hoofd* ware de Christus ondenkbaar, zoo hij niet dat wonderde Lichaam bezat, waarvan hij Hoofd is.

„Die God tergen hebben verzekerdheden“.

De tenten der verwoesters hebben rust; en die God tergen, hebben verzekerdheden, om hetgene dat God met zijne hand toebrengt. Job 12 : 6.

Job's spijgend woord: „Die God tergen hebben verzekerdheden“, is meer dan eens misbruikt, om van alle verzekering tegen brandschade, seeramp, enz. af te maken. Men las het dan alsof er stond: „Die verzekerdheden hebben, tergen God.“ Deel nemen in welke verzekering ook was „*zijn God tergen*“, en dies bond men er den strijd tegen aan. Maar dat staat er niet. Er staat heel iets anders. Er staat, dat de lieden die God tergen door hun ongelof en goddeloos gedrag, van dien God, dien ze tergen, verzekerdheden ontvangen, en in rust en vrede onbezorgd hun dagen slijten. En als om misverstand te voorkomen, staat er de uitlegging met zoo vele woorden bij: Zij die God tergen, hebben verzekerdheden, om hetgeen God hun met zijn hand toebrengt.

Job zelf staat op den aschhoop in zijn ellende, en de goddeloos verwoesters, die hij steeds bestraft had, maar die den spot met zijn vermaan dreven, „die verwoesters hadden in hun tenten rust.“ En om dit nu nog nader en nog scherper uit te werken, laat hij er in één adem op volgen: die verwoesters, ze zijn de lieden die God door hun goddeloosheid tergen, en zij kennen geen zorg of angst; hun geluk, hun voorspoed is verzekerd.

Ge behoef niet verslechts met zijn drie regels voor u te leggen, om in te zien, dat alsoo en niet anders de zin en de betekenis er van is:

Van assurantie of verzekering wordt hier alsoo niet geen woord gehandeld. Er is hier sprake van het genieten van een onbezorgd sul en rustig leven, waarin men verzekerd is